

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒
รอบการประเมินที่ ๒/๒๕๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวน้ำฝน อีสระ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
หน่วยงาน	สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒
หัวข้อการพัฒนา	ทักษะเอไอระดับพื้นฐาน (AI Basics)
วิธีการพัฒนา	การฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
วันที่พัฒนา	๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๔
สถานที่	สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว
หน่วยที่จัดอบรม	สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานการเรียนรู้ด้านเอไอ ด้านปัญหาประดิษฐ์ เทคนิคการสร้าง
พอร์มต์ และการใช้งานในการสร้างคอนเทนต์

สรุปสาระสำคัญ

ปัจจุบันเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือ Artificial Intelligence (AI) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อ
การดำเนินชีวิต การทำงาน และการให้บริการของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยี Generative
AI ซึ่งสามารถสร้างข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ และเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ จากคำสั่งของผู้ใช้งานได้ ทำให้
AI กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและสนับสนุนการเรียนรู้

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence)

ปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI หมายถึงเทคโนโลยีที่พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์หรือเครื่องจักรให้สามารถ
ทำงานบางอย่างที่มีลักษณะคล้ายความสามารถของมนุษย์ เช่น การเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูล การจดจำ
รูปแบบ การเข้าใจภาษา การคาดการณ์ การแก้ปัญหา และการช่วยตัดสินใจ

AI ไม่ได้เป็นเพียงเทคโนโลยีที่อยู่ในห้องทดลองหรือใช้เฉพาะกับผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์เท่านั้น
แต่ได้ถูกนำมาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแพร่หลาย ตัวอย่างเช่น ระบบปลดล็อกโทรศัพท์ด้วยการจดจำใบหน้า
ระบบแปลภาษา ระบบนำทาง ระบบแนะนำเนื้อหา ระบบผู้ช่วยเสียง และกล้องถ่ายภาพอัจฉริยะ
จุดสำคัญของการเรียนรู้ AI ในระดับพื้นฐานจึงไม่ใช่การเรียนรู้เขียนโปรแกรมหรือสร้างโมเดล AI ด้วยตนเอง แต่
เป็นการทำความเข้าใจว่า AI สามารถทำอะไรได้บ้าง มีข้อจำกัดอะไร และควรเลือกใช้ AI กับงานประเภทใด
AI สามารถช่วยมนุษย์ทำงานที่ต้องประมวลผลข้อมูลจำนวนมากหรือทำงานซ้ำ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว แต่ยังมีงาน
อีกหลายประเภทที่ต้องอาศัยความสามารถของมนุษย์ เช่น การใช้วิจารณญาณ การเข้าใจบริบททางสังคม
ความเห็นอกเห็นใจ การตัดสินใจด้านจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้น ดังนั้น แนวทางที่
เหมาะสมคือการนำจุดแข็งของมนุษย์มาทำงานร่วมกับประสิทธิภาพของ AI

Generative AI และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

หนึ่งในเนื้อหาสำคัญของหลักสูตรคือความเข้าใจเกี่ยวกับ Generative AI หรือปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็น AI ที่สามารถสร้างเนื้อหาใหม่ขึ้นจากรูปแบบและข้อมูลที่ระบบได้เรียนรู้มา เช่น ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์

Generative AI ทำให้รูปแบบการทำงานกับคอมพิวเตอร์เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่ผู้ใช้งานต้องสั่งงานผ่านเมนูหรือโปรแกรมที่กำหนดไว้ล่วงหน้า มาเป็นการสื่อสารกับระบบด้วยภาษาธรรมชาติ ผู้ใช้งานสามารถบอกความต้องการของตนเอง แล้วให้ AI ช่วยสร้างหรือปรับปรุงผลงานได้

องค์ประกอบด้านภาษาที่เกี่ยวข้องกับ Generative AI ได้แก่ Natural Language Processing (NLP) ซึ่งช่วยให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลและเข้าใจภาษามนุษย์ และ Natural Language Generation (NLG) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างภาษาหรือข้อความใหม่ นอกจากนี้ยังมี Large Language Models (LLM) ซึ่งเป็นโมเดลภาษาขนาดใหญ่ที่ได้รับการฝึกด้วยข้อมูลจำนวนมาก และเป็นพื้นฐานของเครื่องมือ AI สมัยใหม่หลายประเภท เช่น ChatGPT และ Microsoft Copilot

การทำความเข้าใจเทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นว่า Generative AI ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับถามคำถามเท่านั้น แต่สามารถนำมาใช้เป็นผู้ช่วยในการคิด วิเคราะห์ สรุปข้อมูล สร้างเนื้อหา และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้

การเขียน Prompt และการสื่อสารกับ AI

ทักษะสำคัญที่หลักสูตรให้ความสำคัญคือ Prompt Engineering หรือการออกแบบคำสั่งเพื่อสื่อสารกับ AI เนื่องจากผลลัพธ์ที่ได้รับจาก AI ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความชัดเจนและรายละเอียดของคำสั่ง หากผู้ใช้ป้อนคำสั่งที่กว้างหรือคลุมเครือ AI อาจตอบไม่ตรงกับความต้องการ ในทางตรงกันข้าม หากกำหนดบริบท วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย รูปแบบคำตอบ และข้อจำกัดให้ชัดเจน ผลลัพธ์ก็จะมีแนวโน้มที่จะนำไปใช้งานได้มากขึ้น

หลักสูตรยกตัวอย่างการกำหนด Prompt ที่ระบุหัวข้อ ความยาว กลุ่มเป้าหมาย ประเด็นที่ต้องการเน้น และแหล่งข้อมูลที่ต้องการอ้างอิง เพื่อให้ AI สามารถสร้างผลลัพธ์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์มากขึ้น สำหรับการทำงานภาครัฐ ทักษะ Prompt สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานต่าง ๆ เช่น การสรุปรายงานการประชุม การร่างหนังสือ การจัดทำโครงร่างรายงาน การสรุปข้อมูลจำนวนมาก การจัดทำคำถามสำหรับการอบรม และการปรับภาษาให้เป็นทางการ

อย่างไรก็ตาม Prompt ที่ไม่ได้หมายความว่า AI จะให้คำตอบถูกต้องเสมอ ผู้ใช้งานยังคงต้องตรวจสอบผลลัพธ์ก่อนนำไปใช้งานจริง

การใช้ AI เพื่อสร้างคอนเทนต์และค้นหาข้อมูล

Generative AI สามารถช่วยสร้างเนื้อหาได้หลายรูปแบบ จึงสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำงานด้านการสื่อสารและการจัดทำเอกสารได้ เช่น การร่างข้อความประชาสัมพันธ์ การสร้างบทความ การสรุปเนื้อหา การคิดหัวข้อ การสร้างแนวคิดสำหรับสื่อ หรือการปรับข้อความให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย นอกจากการสร้างข้อความแล้ว AI ยังสามารถนำไปใช้กับงานสร้างสรรค์ เช่น การสร้างภาพประกอบ การปรับปรุงภาพ หรือการออกแบบแนวคิดเบื้องต้น ทั้งนี้ผู้ใช้งานควรตระหนักถึงเรื่องลิขสิทธิ์ สิทธิส่วนบุคคล และความถูกต้องของเนื้อหาที่สร้างขึ้น

AI ยังสามารถช่วยค้นหาและสรุปข้อมูลได้ แต่ผู้ใช้ควรแยกให้ออกระหว่าง “การช่วยค้นหาและประมวลผลข้อมูล” กับ “การยืนยันข้อเท็จจริง” เพราะ AI อาจสร้างข้อมูลที่ดูน่าเชื่อถือแต่ไม่ถูกต้องได้ ดังนั้น

หากเป็นข้อมูลสำคัญ เช่น กฎหมาย ระเบียบ ตัวเลข สถิติ หรือข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ ควรตรวจสอบกับแหล่งข้อมูลที่เป็นทางการอีกครั้ง

การใช้ Microsoft Copilot เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

หลักสูตรยังกล่าวถึงการใช้ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วย Microsoft Copilot ซึ่งเป็นตัวอย่างของเครื่องมือ AI ที่สามารถนำมาใช้สนับสนุนงานทั่วไป เช่น การค้นหาข้อมูล การช่วยสร้างเนื้อหา การสรุปสาระสำคัญ และการช่วยคิดแนวทางในการทำงาน สำนักงานพัฒนาการจัดการจำหน่ายสินค้าเกษตร แนวคิดสำคัญคือ ผู้ใช้งานไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน AI ก็สามารถเริ่มใช้ AI เป็นผู้ช่วยได้ โดยเริ่มจากงานง่าย ๆ ก่อน เช่น ให้ช่วยสรุปข้อมูล ให้ช่วยจัดโครงสร้าง หรือให้ช่วยปรับปรุงข้อความ แล้วจึงพัฒนาไปสู่งานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

การใช้ AI อย่างรับผิดชอบและมีจริยธรรม

การมีความสามารถใช้ AI เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ผู้ใช้งานจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมและความปลอดภัยในการใช้ AI ด้วย เนื่องจากการใช้ AI ที่ไม่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคล หน่วยงาน และสังคม หลักการสำคัญที่ควรคำนึงถึง ได้แก่

- ๑) ความโปร่งใส ผู้ใช้งานควรเข้าใจว่า AI ทำงานอย่างไรในระดับที่เพียงพอต่อการประเมินผลลัพธ์ และควรสามารถอธิบายได้ว่าการนำ AI มาใช้ในกระบวนการใด
- ๒) ความยุติธรรม AI ไม่ควรนำไปสู่การเลือกปฏิบัติหรือสร้างผลลัพธ์ที่ไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชน
- ๓) ความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือ ระบบและผลลัพธ์ของ AI ต้องได้รับการใช้งานอย่างระมัดระวัง และควรมีการตรวจสอบเมื่อผลลัพธ์มีความสำคัญ
- ๔) ความเป็นส่วนตัว ไม่ควรนำข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลสำคัญของหน่วยงานไปใส่ในระบบ AI โดยไม่ตรวจสอบนโยบายและความเหมาะสมก่อน
- ๕) ความรับผิดชอบ มนุษย์ยังคงต้องรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่นำไปใช้จริง ไม่ควรโยนความรับผิดชอบให้ AI
- ๖) ผลกระทบต่อสังคม ควรพิจารณาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ AI ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

หลักการทั้ง ๖ ประการดังกล่าวปรากฏในเอกสารสรุปบทเรียนของผู้เรียนหลักสูตรเดียวกัน และสะท้อนสาระสำคัญด้านการใช้ AI อย่างมีจริยธรรมและรับผิดชอบ

AI กับการเปลี่ยนแปลงการทำงานและชีวิตประจำวัน

AI กำลังกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันมากขึ้น ตัวอย่างที่พบได้ทั่วไป ได้แก่ การจดจำใบหน้า เพื่อปลดล็อกโทรศัพท์ การแปลภาษาแบบเรียลไทม์ ผู้ช่วยเสียงอัจฉริยะ กล้องถ่ายภาพที่สามารถปรับภาพอัตโนมัติ และระบบนำทางที่วิเคราะห์ข้อมูลการจราจรเพื่อแนะนำเส้นทาง

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสะท้อนว่า AI ไม่ได้จำกัดอยู่ในแวดวงเทคโนโลยี แต่เกี่ยวข้องกับคนทุกวัย และทุกอาชีพ การเรียนรู้ AI จึงเป็นทักษะสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงานในยุคดิจิทัล ในบริบทของหน่วยงานภาครัฐ AI สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เช่น การสรุปเอกสารและรายงาน การประชุม การจัดทำเนื้อหา การค้นหาข้อมูล และการช่วยวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้การตรวจสอบและความรับผิดชอบของบุคลากร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหลักสูตร

การเรียนหลักสูตร “ทักษะเอไอระดับพื้นฐาน (AI Basics)” ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที โดยประโยชน์สำคัญ ได้แก่

- มีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับ AI และ Generative AI
- เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับ NLP, NLG และ LLM ในระดับเบื้องต้น
- สามารถสื่อสารกับ AI ผ่าน Prompt ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- สามารถนำ AI มาช่วยสร้างและปรับปรุงเนื้อหา
- สามารถใช้ AI ช่วยค้นหาและสรุปข้อมูล
- รู้จักแนวทางการใช้ Microsoft Copilot เพื่อสนับสนุนการทำงาน
- ตระหนักถึงความเสี่ยงจากการใช้ AI
- เข้าใจหลักการใช้ AI อย่างมีจริยธรรมและรับผิดชอบ
- สามารถนำ AI มาช่วยลดเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

บทสรุปและการนำไปประยุกต์ใช้

สาระสำคัญของหลักสูตรสามารถสรุปได้ว่า AI เป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มความสามารถของมนุษย์ ไม่ใช่เครื่องมือที่ควรนำมาแทนที่การคิดและการตัดสินใจของมนุษย์ทั้งหมด ผู้ใช้งานจึงต้องรู้จักเลือกงานที่เหมาะสม กำหนดคำสั่งให้ชัดเจน ตรวจสอบความถูกต้องของผลลัพธ์ และคำนึงถึงความปลอดภัยและจริยธรรม สำหรับการปฏิบัติงานภาครัฐ ความรู้จากหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานประจำได้หลายด้าน เช่น การจัดทำเอกสาร การสรุปข้อมูล การค้นคว้า การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และการสนับสนุนการให้บริการประชาชน โดยควรเริ่มจากงานที่มีความเสี่ยงต่ำและสามารถตรวจสอบผลลัพธ์ได้ ก่อนขยายไปสู่งานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

ดังนั้น หลักสูตรนี้จึงมีความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมของบุคลากรภาครัฐในยุคที่เทคโนโลยี AI กำลังเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานอย่างรวดเร็ว การมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ AI ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย มีจริยธรรม และมีความรับผิดชอบ จะช่วยให้บุคลากรสามารถปรับตัวและนำ AI มาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานและการพัฒนาบริการภาครัฐให้ตอบสนองต่อประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้

ได้รับความรู้เกี่ยวกับทักษะเอไอระดับพื้นฐาน (AI Basics) และสามารถนำมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

(นางสาวน้ำฝน อิสระ)

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

(นายชยยศ สมสาย)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว

ทักษะเอไอรระดับพื้นฐาน (AI Basics)

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ AI & Generative AI

- **ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence):** เทคโนโลยีพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์หรือเครื่องจักรให้ทำงานเลียนแบบความสามารถมนุษย์
- **Generative AI:** AI ที่สามารถสร้างเนื้อหาใหม่ขึ้นจากข้อมูลที่เรียนรู้ (ข้อความ, รูปภาพ, เสียง, วิดีโอ)

Learning

Data analysis

Pattern recognition

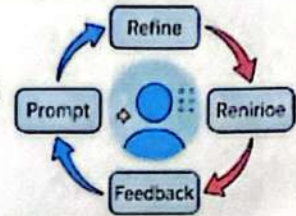

Content creation

2. เทคนิค Prompt Engineering

- การออกแบบคำสั่งที่ดีเพื่อให้ AI ทำงานได้ตรงตามต้องการ
- **ขั้นตอน Prompt Engineering**
 - กำหนดแบบอย่างใด, กำหนดการตรวจสอบ
 - บานอบ Prompt ข้อความ, รูปภาพ, เสียง, วิดีโอ
- **ประโยชน์**
 - ระบุรับ, วัตถุประสงค์, กลุ่มเป้าหมาย,
 - รูปแบบผลลัพธ์, ข้อจำกัด

3. การสร้างคอนเทนต์และค้นหาข้อมูล

- ช่วยสร้างเนื้อหาได้หลายรูปแบบ: ร่างข้อความ, สรุปเนื้อหา, ทิดหัวข้อ, สร้างภาพประกอบ
- การค้นหาและสรุปข้อมูลอย่างรวดเร็ว
- **ข้อควรระวัง:** ตรวจสอบความถูกต้อง, ลิขสิทธิ์, สิทธิส่วนบุคคล, แยกข้อมูลจริงออกจากข้อมูลที่ AI สร้าง

Text

Graphic

Video

Graphical user interface

Graphic video

Videos AI

4. หลักจริยธรรม 6 ประการ

1. ความโปร่งใส
Transparency

2. ความยุติธรรม
Fairness

3. ความปลอดภัย
Safety

4. ความเป็นส่วนตัว
Privacy

5. ความรับผิดชอบ
Accountability

6. ผลกระทบต่อสังคม
Social Impact